

Okruh č. 1

Práva a povinnosti občanů v péči o zdraví (práva občanů, práva pacientů, právo pacienta na informace)

Pacient má práva:

Jako občan

- na ochranu zdraví.
- na bezplatnou zdravotní péči
- na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.

Jako pojištěnec

- Výběr zdravotní pojišťovny
- Časovou a místní dostupnost hrazených služeb
- Na léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Jako pacienta

- „Pacientem se rozumí fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby“
- Jeho právům odpovídají povinnosti poskytovatele, zdravotnického pracovníka

Práva pacienta (§28 ZZS)

Právo na poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni

- podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů,
- při respektování individuality pacienta,
- s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.

na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,

respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb

- v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,
- Související pravidla k osobám blízkým, zdravotnické dokumentaci apod

Práva pacienta (§28 ZZS)

zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb,

vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby;

být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové nebo jednodenní péče

Práva pacienta (§28 ZoZS)

být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění,

znát jména, a příjmení zdravotnických pracovníků přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb

odmítnout přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny,

- Včetně osob připravujících se na výkon povolání zdravotnického pracovníka,

Práva pacienta (§28 ZoZS)

přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče,

- a to s ohledem na svůj zdravotní stav a
- v souladu s vnitřním řádem a
- způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak,

přijímat duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností

na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.

Povinnosti pacienta(!)

- a) dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,
- b) řídit se vnitřním řádem,
- c) uhradit poskytovateli cenu poskytnutých zdravotních služeb, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem,
- d) pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech¹⁶⁾,
- e) nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Odmítnutí poskytnutí ZS

Potřeba rozlišovat

Odmítnutí Zdravotnickým pracovníkem

- Výhrada svědomí
- odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání

Nepřevzetí do péče poskytovatelem

- jestliže pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta odmítne prokázání totožnosti
- by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení (Snížilo by to bezpečnost pacientů)
- přijetí brání provozní důvody
- není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu
 - Cizinci z EÚ mají zvláštní úpravu

Ukončení péče (poskytovatel)

- prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,
- pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,
- pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,
- pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů,
- úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,
- nebo se neřídí vnitřním řádem
- přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb;

Informovaný souhlas se
zdravotním výkonem; odmítnutí
zdravotní péče

Okruh č. 2

Rozlišovat

Informovaný souhlas

svobodný, je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku,

informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace o zdravotním stavu;

Informace o zdravotním stavu

Informace o zdravotním stavu je pacientovi sdělena při přijetí do péče

dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné.

Pacient se může vzdát

Informace o zdravotním stavu

- příčině a původu nemoci, jejím stadiu a předpokládaném vývoji,
- účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb,
- jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, rizicích,
- další potřebné léčbě,
- omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
- možnosti
 - vzdát se podání informace o zdravotním stavu
 - určit osoby kterým se mají podat informace nebo vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

Informace o nepříznivé diagnóze nebo prognóze zdravotního stavu pacienta může být v nezbytně nutném rozsahu a po dobu nezbytně nutnou zadržena,

- lze-li důvodně předpokládat, že by její podání mohlo pacientovi způsobit závažnou újmu na zdraví.

To neplatí pokud:

- **a)** informace o určité nemoci nebo predispozici k ní je jediným způsobem, jak pacientovi umožnit podniknout preventivní opatření nebo podstoupit včasnou léčbu,
- **b)** zdravotní stav pacienta představuje riziko pro jeho okolí,
- **c)** pacient žádá výslovně o přesnou a pravdivou informaci, aby si mohl zajistit osobní záležitosti.

Písemná forma souhlasu

- **Souhlas s hospitalizací** musí být vždy v písemné formě.
- Písemná forma souhlasu se vyžaduje, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb určí poskytovatel.
- Pozor na zákon o zdravotních službách, transplantační zákon,

Nesouhlas

Revers

Odvolání
souhlasu

Dříve vyslovené
přání

REVERS

- Pacientovi, kterému byla podána informace o zdravotníma který **odmítá vyslovit souhlas** s poskytnutím zdravotních služeb, **nejde-li o případ, kdy lze zdravotní služby poskytnout bez souhlasu, je opakovaně** podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život.
- Jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers).

Odvolání souhlasu

- Pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb odvolat.
- Odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušování může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta.

Záznam

- Písemný souhlas, písemné odvolání souhlasu, popřípadě záznam o odvolání tohoto souhlasu je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi;
- podepíše je pacient a zdravotnický pracovník.
- Odmítá-li pacient záznam podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost do záznamu doplní; podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

Dříve vyslovené přání

- Pacient může pro případ, kdy by se dostal do takového zdravotního stavu, ve kterém nebude schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb a způsobem jejich poskytnutí, tento souhlas nebo nesouhlas předem vyslovit

Poskytovatel bude brát zřetel na dříve vyslovené přání pacienta,

- má-li ho k dispozici,
- za podmínky, že v době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje,
- pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy není schopen vyslovit nový souhlas nebo nesouhlas.

- Bude respektováno jen takové dříve vyslovené přání, které bylo učiněno na základě písemného poučení pacienta o důsledcích jeho rozhodnutí, a to lékařem v oboru všeobecné praktické lékařství, u něhož je pacient registrován, nebo jiným ošetřujícím lékařem v oboru zdravotní péče, s nímž dříve vyslovené přání souvisí.
- Dříve vyslovené přání musí mít písemnou formu a musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem pacienta. Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení ošetřujícího lékaře.

Dříve vyslovené přání

- a) není třeba respektovat, pokud od doby jeho vyslovení došlo v poskytování zdravotních služeb, k nimž se toto přání vztahuje, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s jejich poskytnutím;
- b) nelze respektovat, pokud nabádá k takovým postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti,
- c) nelze respektovat, pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby,
- d) nelze respektovat, pokud byly v době, kdy poskytovatel neměl k dispozici dříve vyslovené přání, započaty takové zdravotní výkony, jejichž přerušení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti.

Nezletilý pacient

- Při poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi je třeba zjistit jeho názor na poskytnutí zamýšlených zdravotních služeb, jestliže je to přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho věku.
- Tento názor musí být zohledněn jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta.
- nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě jeho souhlasu, jestliže je provedení takového úkonu přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku.

Hospitalizace pacienta a poskytování zdravotních služeb bez souhlasu

Hospitalizace

- jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

neodkladnou péči

- jde-li o zdravotní služby nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví.

Okruh č. 3:

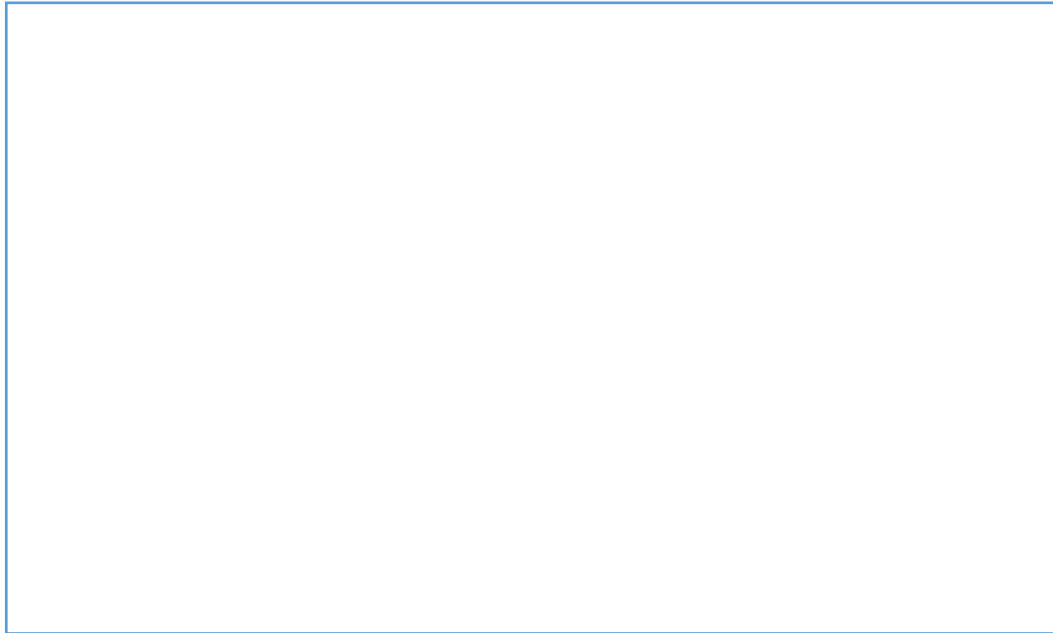
Základní práva a povinnosti zdravotnických pracovníků

Práva a povinnosti

Poskytovatel

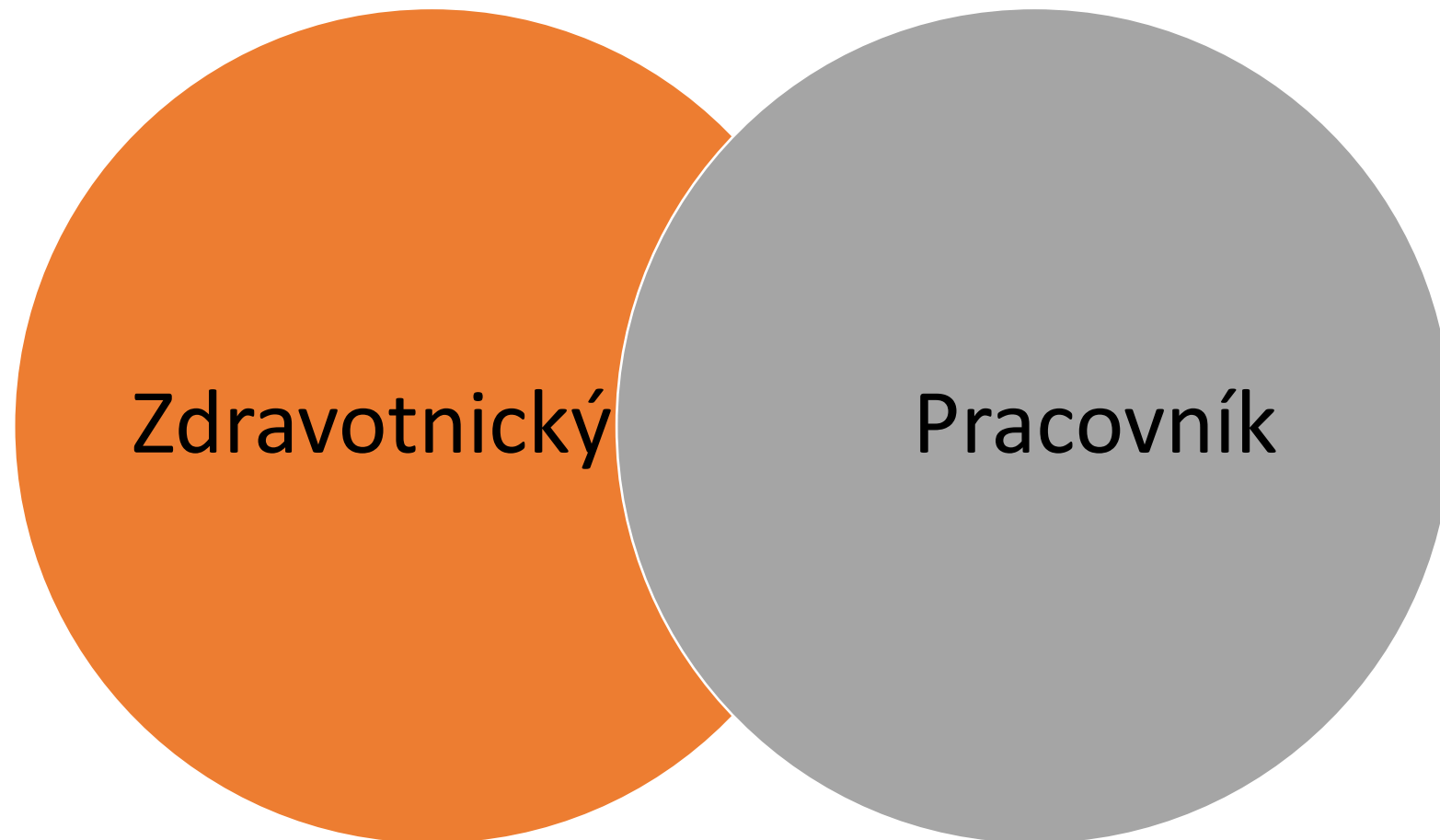
Zdravotnický
pracovník

Práva a povinnosti

Zdravotnický
pracovník

Práva a povinnosti zdravotnického pracovníka

Zdravotnický pracovník je ...

- Osoba vykonávající zdravotnické povolání

Povinnosti ZP dle ZZS

- (a)** poskytovat zdravotní služby, ke kterým získal odbornou nebo specializovanou způsobilost, v rozsahu odpovídajícím jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu pacienta, na náležitě odborné úrovni a řídit se etickými principy,
- b)** poskytovat neprodleně odbornou první pomoc každému, jestliže by bez této pomoci byl ohrožen jeho život nebo vážně ohroženo zdraví a není-li pomoc včas dosažitelná obvyklým způsobem, a zajistit mu podle potřeby poskytnutí zdravotních služeb,
- c)** plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem nebo jinými právními předpisy.

Práva a povinnosti dle zákoníku práce

Zaměstnanec je povinen:

- podle pokynů zaměstnavatele
- konat osobně práce
- podle pracovní smlouvy
- v rozvržené týdenní pracovní době a
- dodržovat povinnosti, které mu vyplývají z pracovního poměru.

Na další výklad k ZP dnes bohužel
není čas

Práva zdravotnického pracovníka

Zdravotnický pracovník má právo

- a) získat od pacienta informace o tom, že pacient, kterému má poskytovat zdravotní služby, je nosičem infekční nemoci podle zákona o ochraně veřejného zdraví, a o dalších závažných skutečnostech týkajících se pacientova zdravotního stavu,
- b) neposkytnout zdravotní služby v případě, že by došlo při jejich poskytování k přímému ohrožení jeho života nebo k vážnému ohrožení jeho zdraví.

Výhrada svědomí

- Zdravotnický pracovník může odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání.
- O této skutečnosti je povinen ihned informovat poskytovatele, který zajistí pacientovi jiného zdravotnického pracovníka.
- Nemůže-li poskytovatel zajistit jiného zdravotnického pracovníka, zajistí pacientovi jiného poskytovatele, který mu zdravotní služby poskytne, pokud pacient zajištění jiného poskytovatele neodmítne.
- Zdravotnický pracovník nemůže odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi z důvodu uvedeného ve větě první, pokud by odmítnutím došlo k ohrožení života pacienta nebo k vážnému ohrožení jeho zdraví a poskytovatel není schopen zajistit poskytnutí zdravotních služeb jiným zdravotnickým pracovníkem

Hospitalizace a poskytnutí služeb bez souhlasu

+ Agresivní pacienti

Pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, jestliže

Rozhodnutí orgánu veřejné moci

- bylo pravomocným rozhodnutím soudu uloženo ochranné léčení,
- izolace, karanténa nebo léčení podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
- podle trestního řádu nebo zákona o zvláštních řízeních soudních nařízeno vyšetření zdravotního stavu,

Nebezpečný pacient

- ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí
- jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky,
- pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak,

Intenzivní péče

- c) jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

Povinnost informovat

Poskytovatel je povinen o hospitalizaci podle odstavce 1 písm. b) nebo c) informovat osobu určenou podle [§ 33](#) (osoba určená pacientem)

není-li taková osoba, některou z osob blízkých, popřípadě osobu ze společné domácnosti, nebo zákonného zástupce pacienta, pokud jsou mu známy.

Není-li mu žádná osoba podle věty první známa nebo ji nelze zastihnout, informuje Policii České republiky.

Pacientovi lze bez jeho souhlasu

Pouze neodkladnou péčí, a to v případě

- a) kdy zdravotní stav neumožňuje pacientovi tento souhlas vyslovit;
- b) léčby vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta.

Agresivní/nespolupracující pacienti

K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít

- a) úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- b) omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- c) umístění pacienta v síťovém lůžku,
- d) umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- e) ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- f) psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavnou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
- g) kombinaci prostředků uvedených v písmenech a) až f),
(dále jen „omezovací prostředky“).

Omezovací prostředky lze použít

a) pouze tehdy, je-li účelem jejich použití odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob, a

b) pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití podle písmene a).

Poskytovatel je povinen zajistit, aby

- a) pacient, u kterého je omezovací prostředek použit, byl s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití omezovacího prostředku,
- b) zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta byl o použití omezovacích prostředků bez zbytečného odkladu informován;
 - sdělení zákonnému zástupci pacienta se zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi, záznam podepíše zdravotnický pracovník a zákonný zástupce nebo opatrovník,
- c) pacient po dobu použití omezovacího prostředku byl pod dohledem zdravotnických pracovníků;
 - dohled musí odpovídat závažnosti zdravotního stavu pacienta a zároveň musí být přijata taková opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta,
- d) použití omezovacího prostředku indikoval vždy lékař; ve výjimečných případech, vyžadujících neodkladné řešení, může použití omezovacích prostředků indikovat i jiný zdravotnický pracovník nelékařského povolání, který je přítomen;
 - lékař musí být o takovém použití omezovacího prostředku neprodleně informován a musí potvrdit odůvodněnost omezení,
- e) každé použití omezovacího prostředku bylo zaznamenáno do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.